

עזון תורני שכוחי אֵלֵהֶם וְשֵׁלֵהֶם תְּנַדְדוּ

גליון 745

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

שבת. זכר או נקבה? מחד גיסא כתוב: "שמור את יום השבת לקדשו", מה שמעיד עליו שהוא זכר, אך מאידך גיסא, אנו אומרים שבת המלכה, וכן "בואי כלה"... ושוב כתוב: "רצה והחליצנו ביום השבת הגדול והקדוש הזה" אז עכשיו אני כבר לגמרי מבולבל, זכר או נקבה? או אולי שניהם: שבת זה אנדרוגינוס?

בפתח האהל

העולם עצר את נשימת לקראת התאריך 01/01/2000. רוב תשומת הלב הוקדש לחרדה העולמית מפני "באג אלפיים" ולהשלכות של כניסת המילניום החדש על מערכת המחשבים העולמית. העיתון האמריקני המשפיע, "ניו יורק טיימס", פרסם מהדורת מילניום מיוחדת שכללה שלושה שערים שונים: בעמוד השער הראשון חזרו העורכים מאה שנים אחורה ושחזרו את כותרות העיתון מתאריך 01/01/1900. בעמוד השער השני הופיעו כמדי יום כותרות האקטואליה היומיות. ואילו השער השלישי היה מקורי במיוחד: הוא נשא את חותמת הזמן 01/01/2100, בדיוק מאה שנים קדימה, והוצגו בו הכותרות שיעסיקו את העולם באותו תאריך עתידי. העמוד כלל כותרות וחדשות בדיוניות כמו: "פקידים עשו שימוש בלוויינים כדי לשבש את מזג האוויר", "ברוכים הבאים למדינה החמישים ואחת של ארצות הברית: קובה", וגם דיון בשאלה האם לאפשר לאוכלוסיית הרובוטים זכות הצבעה בבחירות לנשיאות ארצות הברית... בתחתית העמוד היה גם הקשר יהודי מפתיע: בצד שמאל למטה הופיעה מסגרת קטנטנה: "זמן הדלקת נרות השבת לנשים יהודיות באזור ניו יורק, היום יום שישי 01/01/2100, בשעה 39:16". כשנשאל עורך המהדורה לפשר העניין, הוא ענה: "על כל הכותרות הבדיוניות היו בינינו ויכוחים האם אנחנו בכיוון או גולשים למחוזות המדע הבדיוני, אבל על דבר אחד הייתה תמימות דעים בדיסק המערכת: גם בעוד מאה שנים, נשים יהודיות תדלקנה נרות שבת..."

אנחנו עומדים בימים שלפני פסח ונזכרים באחת השורות המרכזיות של הלילה הזה: "שבכל דור עומדים עלינו לבלותנו והקב"ה מצילנו מידם". כל שנה אנחנו חוזים בעוד אומה מתמוטטת, בעוד שינוי שמתחולל בעולם כולו, בכל דור אנחנו נפרדים מעוד אחד מהאויבים שלנו – פעם זה המצרים, פעם היוונים, פעם הרומאים, ופעם הגרמנים ימ"ש – ורק עם אחד נותר קיים לנצח: העם היהודי. אנחנו כאן כדי לספר לעולם על אלו שהיו ואינם...

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

אלא יש יסוד גדול אותו מלמד אותנו רבינו הבן איש חי: כתוב בגמ' בפסחים: "אליכם אישים אקרא", שואלת הגמרא מה זה "אישים"? אנשים או נשים? עונה הגמ': "אלו תלמידי חכמים, שנראים כנשים, אך עושים חיל כאנשים" שואל רבינו הבן איש חי: ראית פעם אישה עם זקן? איך בדיוק תלמידי חכמים דומים לנשים?! אלא אומר הבן איש חי המושג של זכר ונקבה כלל לא קשור אם זה בן או בת, מי שמשפיע הוא זכר ומי שמושפע הוא נקבה. לכן תלמידי חכמים נראים כנשים, למה? כי הם נראים כמושפעים – הם לא עובדים, צריך לתת להם תקציבים, מלגות ולתמוך בהם. אך מה האמת? "שהם עושים חיל כאנשים" – הם המשפיעים על מי שתומך בהם. היום כל אחד יודע, אם אתה רוצה שהעסק שלך יצליח – אתה חייב לתמוך בתלמיד חכם, בלי זה, זה פשוט לא יעבוד! הם אלו שנותנים חמצן להצלחת התומכים בתורה, ולכן הם המשפיעים, הם באמת האנשים, הזכרים. ומה עם שבת? שאלנו אם היא זכר או נקבה, ואם כן עלינו להתבונן אם היא משפיעה או מושפעת? לכאורה נראה שהיא מושפעת, שהרי אין עובדים בשבת, ומאיפה מגיע כל האוכל הזה לשבת? מימות החול! אבל האמת היא שהיא משפיעה, כי היא הגורמת להצלחת כל ימות החול. ואת כל זה כבר גילה לנו הפייטן ר' שלמה אלקבץ: "כי היא מקור הברכה", השבת נראית כנקבה לכן כתוב "היא", אבל מה האמת? האמת היא ששבת משפיעה ולא מושפעת כי היא "מקור" הברכה.

זמני השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
6:46 7:47
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
8:22

אָהַל הַחַיִּים

מקומות החייבים בבדיקה

צריך לבדוק בכל פינות הבית, במקרה, ארונות המטבח, המרפסות, חדר המדרגות, הגינות, ובכל מקום שמכניסים שם חמץ. ויבדוק בכל חדרי הבית, אף אם ברור לו שמעולם לא אכל שם חמץ. וכשיש ילדים קטנים בבית, ברוך ה', יבדוק גם תחת הארונות והמיטות שמא הכניסו שם חמץ, ואפילו אם קשה לו, לא יקוץ בבדיקתו. ואמרו חז"ל כי כגודל הטורח והצער לקיום המצווה כן גודל השכר.

ומסופר על הגאון ה'חתם סופר' שהרבה לבדוק בכל הבית והעליה בכל ארגז וארגז, ובחצר ובגן, ובכל מקום שאפשר באיזו מציאות בעולם להכניס שם חמץ. והיה בודק בכבודו ובעצמו, אף על פי שהיו לו בנים ובנות ובחורי חמד שאפשר לסמוך עליהם, וכן היה מטריח את עצמו גם במה שאינו לפי כבודו- להכניס ראשו אל לול התרנגולים לבדוק היטב.

רכב- אפילו אם אין בדעתו לנסוע ברכב בכל ימי הפסח, צריך לבדוק אותו מחמץ לאור הנר בזהירות (או בפנס), לאחר שיגמור את הבדיקה בבית. משום שעדין חוששים שמא יכנס לשם בפסח, אף על פי שאומר שברור לו שלא יכנס. ואף שמכר את החמץ, עדין צריך לבדוק שלא ישאר שם חמץ בעין, כמו שבדוק בבית.

חנות- אדם שיש לו חנות, צריך לבדוק גם כן את החנות מחמץ. ומכל מקום, בברכה שמברך בבית על הבדיקה, פוטר גם את הבדיקה של הרכב והחנות, ולא ידבר עד שיגמור לבדוק את כל המקומות שחייב לבדוקם.

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

מותר האדם מן הבהמה!

א"ר שמלאי, כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף. (רש"י)

מדוע נברא האדם אחרון מכל הברואים? אומרים חז"ל (סנהדרין לח.), שאם תזוח דעתו עליו אומרים לו יתוש קדמך! ובמדרש כאן הוסיפו: "שאם זכה, אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית [שהנשמות נבראו ביום הראשון], ואם לאו יתוש קדמך...". מה לימדונו חז"ל כאן? מה באה קדימתו של היתוש ללמדנו? לנו נדמה, שהאדם עולה במעלה על כל שאר הברואים. מי כהאדם שיש לו יכולת של דיבור וחשיבה, שבהם הוא מוציא המצאות מדהימות, ובאמצעותם הוא שולט על כל הבריאה... אך נראה שהשקפה זו היא אחיזת עיניים שאין לה על מה להסתמך. לאמיתו של דבר, אין לך בריה חלושה וחסרת אונים כהאדם!

כל הברואים מוצאים את מזונם מוכן לפניהם. לעולם אין להם דאגות של פרנסה. "הקב"ה צייד אותם בכל האמצעים הדרושים להם כדי לחיות, בנשק טבעי להגנה, הוא דואג למזונם "נותן לחם לכל בשר". ואילו האדם, על אף תחכמו הגדול, ועם כל המצאותיו הנפלאות, חי חיים מלאי דאגה וחרדה; הוא עמל על פרנסתו, ולא תמיד מוצא את סיפוקו.

משל למה הדבר דומה? לילד שביקר בבית חולים, וראה שם חולים רבים המחוברים לכל מיני מכשירים, ורופאים ואחיות המתרוצצים סביבם. כשחזר הילד לביתו, אמר: "אני מקנא באנשים אלה בבית החולים! כמה מכשירים יש להם! כמה אנשים המשרתים אותם! ועלי - אף אחד לא מסתכל!..." כך האדם, נדמה לו שעם כל ההמצאות והשכלולים שלו, הוא עולה על החיות הערומות החסרות כל. הוא שוכח, שהחיות פשוט אינן זקוקות לכל זה, יש להם את כל מחסורם ללא מאמץ וללא המצאות... האמת היא, אם כן, ש"יתוש קדמך", לא רק בזמן, אלא גם בחשיבות וביאיכות החיים."

כיצד בכל זאת ניתן להבין את עליונות האדם? על מה נאמר "זכה אתה קדמת?"

הבדל אחד ישנו, והוא ההופך את הקערה על פיה. לבעלי חיים אין מטרה בחיים. הם חיים חיים נוחים, אבל לשם מה? ואילו האדם, יש לו מטרה, הוא חי כדי לזכות בחיי העולם הבא, כדי לעבוד את ה'. ולכן עדיפים חיי, אף על פי שהם חיי עמל ודאגה, על חייהם של שאר הבריות. "המכבד את התורה, גופו מכובד על הבריות" מי שמעריך את תכליתו בחיים - ורק התורה היא תכלית אמיתית בחיים - הרי הוא עולה על שאר הבריות, הוא מכובד מהם. אבל מי שחושב שהוא חי למען הפרנסה, למען הבילויים, למען הכבוד, עליו נאמר: "המחלל את התורה, גופו מחולל על הבריות", הוא בזוי יותר מיתוש קטן. אשרינו מה טוב חלקינו, ומה נעים גורלנו, ומה יפה ירושתנו! (ע"פ כתב סופר)

1. מגילת איכה בפרשה?
2. מה בפרשה לא שייך לעיוור?
3. מה הקשר מכת מצרים לפרשה??

פיתרונות שמיני:

1. ברכת הגפן שתיית יין, מונעת ברכת כהנים, כהן ששתה יין לא עולה לברך.
2. המילים דרש דרש זהות מנוקדות שונה ומחלקות בין חצי תורה לחצי השני.
3. יום השמיני למילואים הוא א' בניסן.

בין הפותרים נכונה תתקיים הגרלה על פרסים, תשובות יתקבלו במייל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו"

בספר ילקוט מעם לועז (קהלת י', ח') מביא מעשה נפלא שאירע לרבינו משה בן מימון, הרמב"ם בעת ששימש כרופאו האישי של מלך האוצר של מלך ספרד והיה מקורב מאד למלך שהעריך את חכמתו של השר היהודי ונשאו וגדלו מעל כל השרים אשר אתו.

היה בין שרי המלך הגויים שר אחד שקנא מאד ברבי משה וניסה בכל עת להסית את המלך כנגדו אולם ללא הועיל, עד שפעם אחת נקרתה בדרכו הזדמנות פז... נוהג היה המלך שביום אידם היה הולך לבית תפלתם כשהוא נועל נעליים חדשות ולובש אדרת מלכות חדשה. כמינוי של כבוד ביקש המלך מאת רבי משה שיזמין בעבורו את הנעליים והאדרת ליום המיוחל.

ניגש אותו שר צורר היהודים אל הסנדלר האומן בו הזמין רבי משה את הנעליים עבור המלך ולחש על אוזנו דבר מה ואף שלשל לידיו סכום הגון... הסכים הסנדלר למזימה השפלה שנלחשה באוזנו. בהגיע היום רכב המלך על סוסו לבית התפלה כשהוא נעול בנעליו החדשות ומעוטף באדרתו ברוב פאר והדר. לפתע ניגש אליו השר הצורר ואמר: אדוני המלך! ראה נא מה עולל לך השר היהודי! מה עולל? תמה המלך.

הראה לו השר כי על סולית הנעל הייתה חקוקה דמות העבודה זרה שלם תועבתם... כך עשה לי השר משה?! זעם המלך חקק בנעלי את סמל אמונתו כדי שאדרוך עליו ואשחוק אותו בכל צעד וצעד... בן מות הוא! החליט המלך על אתר כי יש להוציא את רבי משה להורג בשריפה אולם יש לעשות זאת בצנעה כדי שלא יבינו המון העם כי טעה המלך בשיקול דעתו כאשר מינה שר בוגד לאמונתם. משום כך הורה המלך לאחד מנתיניו בעל מפעל ליצור לבנים שבמפעלו פעל כבשן לליבון לבנים שאם יבוא אליו אחד משריו וישאל: "האם עשית כהוראת המלך?", יש לתפסו מיד ולהשליכו אל כבשן האש.

בשובו לארמון קרא המלך לרבי משה ואמר לו: לך אל מפעל הלבנים ושאל את בעל המפעל: "האם עשית כהוראת המלך?". יצא רבי משה לשליחותו כאשר נצטווה.

בהיותו בדרך עצר אותו יהודי עני ואמר: רבי! אשתי ילדה לי בן והיום מלאו שמונה ימים להיוולדו ועדיין לא מלתי אותו האם מוכן כבודו לבוא ולמול את בני? ומדוע לא הזמנת מוהל? תמה רבי משה. הזמנתי ענה האיש אלא שהמוהל לא הגיע והשעה מאוחרת ועוד מעט תשקע השמש.

סר רבי משה אל בית האיש ומל את התינוק ואף היטיב את ליבו בסעודת המצווה בה נשא דברי תורה. בינתיים שש השר הצורר על מפלת שונאו ובהתרגשותו הרבה לא המתין אלא רכב אל בית החרושת ללבנים שם ניגש אל

בעל בית החרושת ושאל: "נו, האם עשית כהוראת המלך?"... תפש אותו בעל בית בחרושת בבגדו והשליכו אל כבשן האש!...

כעבור שעה קלה הגיע רבי משה ושאל אף הוא: "האם עשית כהוראת המלך?" "אכן כן" ענה בעל המפעל "שוב אל המלך ואמור לו כי הבוגד כבר מזמן הפך לאפר..." שב רבי משה אל במלך ובישר למלך את הדברים. תמה המלך ובריר עימו את השתלשלות העניינים עד שהכל נתגלה לאשורו.

הודה רבי משה לה' על שהצילו וערך סעודת הודיה גדולה בה אמר: אברהם אבינו נקרא "אברהם אוהבי" הוא הראשון שהחל במצוות מילה ובזכותה ניצל מכבשן האש. גם אני סיים רבי משה זכיתי הודות למצווה יקרה זו להינצל מכבשן האש!

אם גבר היה צריך לנקות לפסח והאישה הייתה צריכה לבנות סוכה. שניהם היו מתחילים בערב פסח. עכשיו שאשה צריכה לנקות לפסח וגבר צריך לבנות סוכה. שניהם מתחילים בערב סוכות..

יהודי בעיר שכולם הכירו אותו החליט כי הוא יעבוד על הגבאי ויאמר כי הוא כהן ויקבל עליית כהן למרות שהוא רק ישראל. בעירו לא יכל לעשות זאת הכל ידעו כי הוא ישראל, אז הוא נסע לבני ברק מקום שאין מכירים אותו וקיווה שכאן יוכל לעבוד על האנשים. לקראת קריאת התורה ניגש הוא אל הגבאי ואמר שהוא כהן. ביקש ממנו הגבאי לצאת החוצה מפני שיש היום יותר מדי חיובים. (אנשים שיש להם חיוב לעלות לתורה).

אפשר להבין שאוכלים מצות בפסח כי הקמח לא תפח לבני ישראל אבל איפה כתוב שמשה רבינו הסתובב עם אקונומיקה וסנט מוריץ במדבר?!???

קצת מאתנו

"אשה כי תזריע וילדה זכר"

מעניין לעקוב אחרי סדר הצווים של התורה: התורה פותחת עם דיני הבהמות, סימני הבהמות הכשרות והטרפות ואחר כך, בפרשה שלנו, עוברת לדבר על דיני האדם. הפרשה שלנו מתחילה עם תחילת החיים ממש, טומאת היולדת ומצות ברית מילה. זה די תמוה לגלות שהתורה מדברת על הבהמות, לפני שמדברת על האדם. ועולה התמיהה, מה הרמז כאן? מתרץ רש"י: אמר רבי שמלאי: כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה, חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה, חיה ועוף". אמנם התירוץ הזה רק מעמיק את השאלה: האם הבהמה יותר חשובה מהאדם?! לכן, עלינו לחזור אחורה ולבדוק את הסיבה לכך, שהבהמה נראה לפני האדם. אנו מוצאים בכך שתי עמדות הפוכות (בגמ' סנהדרין לח): מפני מה נברא אדם בערב שבת? שאם תזוח דעתו עליו, אומרים לו אפילו יתוש קדמך. דבר אחר: כדי שיכנס לסעודה מיד. משל למלך שבנה ארמון ושכללו והתקין סעודה תחילה, ואחר כך הכניס את האורחים.

ההסבר הראשון אומר, שהאדם נברא אחרון כדי לרמוז לו שהוא היצור הגרוע והמסוכן בטבע. הוא יכול לרדת לתהומות שאפילו בעלי החיים, אינם יכולים לרדת אליהם. ההסבר האחרון אומר, שהאדם נברא אחרון כדי לומר לו שהוא מלך העולם ותכלית הבריאה, ולכן הכל ניתן לו מן המוכן.

מסביר האדמו"ר מליובאוויטש לאמיתו של דבר, אין כל סתירה בין הדעות: התורה רוצה לשר לראשית דבר אחד: דע לך שאתה חי "על גשר צר מאוד". מצד הטבע הבסיסי שלך, אתה יכול לקלקל את חייך ולרדת למקום יותר גרוע אפילו מהבהמות. (האדם הוא היצור היחיד בטבע, שיכול להזיק לעצמו בלי שום סיבה. אחרי הכל, שום בהמה אינה אוכלת ג'אנק פוד, אינה שותה וויסקי ואינה מעשנת סיגריות.)

מצד שני, אתה מלך הבריאה. נבראת "בצלם אלקים", אתה יכול להרים את הראש לשמים ולהגיע לשיאים רוחניים. ואז כל הבהמות וכל הטבע לא נבראו אלא לכבודך.

הפער הזה, מתבטא אפילו במילה "אדם": הוא יכול להיות "אדם" מלשון "אדמה", ויכול להיות "אדם" מלשון "אדמה לעליון". הגמרא בחגיגה טו מנסחת זאת כך: בשלשה דברים דומה האדם לבהמה ובשלשה למלאך: 1. הוא אוכל ושותה כמו הבהמה. 2. מפריש פסולת כמותה. 3. פרה ורבה כמותה. אמנם: 1. יש בו דעת כמו המלאכים. 2. הוא עומד זקוף ורואה את השמים כמותם. 3. מדבר לשון הקודש כמותם.

אם כן, האדם הוא יצור כלאיים של 'בהמה ומלאך', והוא מחליט מה לעשות עם הכח המדהים שלו. ולכן האדם נברא אחרי הבהמות וגם דינו נכתבו אחרי הבהמות, כדי לומר לו שאם לא ישלוט בעצמו, הוא עשוי להיות גרוע מהבהמה, אבל אם יעשה את תפקידו, כל הבהמות לא נבראו אלא לכבודו.

לבריאות ברכה והצלחה
סמי בן חילוה הי"ו
שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
מהרב **שמשון פוקס שליט"א**
כל יום חמישי מיד לאחר מנחה
בביכני"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 18:45

בית הכנסת
"יעולי בבל"
ני"ש הרב יוסף חיים זצ"ל
תפילות בימי חול: שחרית - 7:30
מנחה - 18:45 ערבית - 19:25
שיעורי תורה לפני מנחה
יום א' ב' ד' - רב בית הכנסת
הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א
יום ג' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ה' - הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' - הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 20:00
תפילות שבת קודש:
שיר השירים - 18:10 מנחה - 18:30
קבלת שבת - 18:55
שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30
מנחה ב' - 18:15 ערבית - 19:25
שיעורי תורה בשבת:
הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
יצחק שוחט בן סועד ומשפ' הי"ו
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאל סאלם בן נג'ט ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18
תפילות שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) - 18:50
שיעורי תורה אחרי ערבית
יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הגאון ר' אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00